

NORGES HØYESTERETT

Den 17. februar 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bergsjø, Østensen Berglund og Thyness i

HR-2020-389-U, (sak nr. 20-025846STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat John Christian Elden)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Lene Risten)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder varetektsfengsling etter frifinnende dom i tingretten, jf. straffeprosessloven § 187 andre ledd.
- (2) Oslo tingrett avsa 20. januar 2020 dom med slik domsslutning:

«Begjæring om overføring av A, født 00.00.1972, til tvungent psykisk helsevern, jf straffeloven § 62 jf. § 65, tas ikke til følge.»
- (3) På tidspunktet for domsavsigelsen var A varetektsfengslet ved Dikemark sikkerhetsseksjon. Påtalemyndigheten fremsatte 5. februar 2020 anke over tingrettens dom og begjæring om fortsatt varetektsfengsling i fire uker.
- (4) Ved Oslo tingretts kjennelse 7. februar 2020 ble A løslatt.
- (5) Påtalemyndigheten anket kjennelsen. Anken ble gitt oppsettende virkning.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 10. februar 2020 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1972, kan holdes fengslet til fredag 6. mars 2020, med mindre annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten.»
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovtolkningen og saksbehandlingen. Han har i korte trekk anført at påtalemyndighetens anke og begjæring om fortsatt fengsling ikke ble avgitt «på stedet» og at det uansett ikke foreligger «særlige grunner» for fengsling, jf. straffeprosessloven § 187 andre ledd.
- (8) *Påtalemyndigheten* er kjent med anken.

- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalget bare kan prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (10) Etter straffeprosessloven § 187 andre ledd første punktum skal en siktet som sitter varetektsfengslet, straks løslates dersom retten avsier dom på frifinnelse. I bestemmelsens tredje punktum er det gjort et unntak fra dette, og det heter her:
- «Blir det på stedet avgitt erklæring om anke over dom, eller om at det vil bli innstilt på slik anke, kan den rett som har avsagt dommen, når særlige grunner taler for det, ved kjennelse bestemme at siktede kan holdes fengslet i et bestemt tidsrom.»**
- (11) I de tilfeller hvor en frifinnende dom meddeles utenfor rettsmøte, er det i rettspraksis lagt til grunn at vilkåret «på stedet» må tolkes «så rommelig at en omgående anke fra påtalemyndigheten etter at den ble kjent med dommen oppfyller lovens krav», jf. Rt-2013-836 avsnitt 14–16. I den saken ble anke og begjæring om fortsatt varetektsfengsling fremsatt dagen etter at dommen var meddelt. Dette var tilstrekkelig til at vilkåret i § 187 andre ledd tredje setning var oppfylt.
- (12) I foreliggende sak ble dom avsagt 20. januar 2020. Påtalemyndigheten har i begjæringen om fengslingsforlengelse opplyst at dommen ble mottatt 24. januar 2020. Anke over dommen og begjæring om fortsatt varetektsfengsling ble inngitt 5. februar 2020. Det fremgår av påtegningsarket at påtalemyndigheten mener dette innebærer at vilkåret «på stedet» i straffeprosessloven § 187 andre ledd tredje punktum er oppfylt.
- (13) Spørsmålet om vilkåret er oppfylt, ble ikke behandlet av tingretten ettersom siktede ble løslatt på annet grunnlag. Det synes heller ikke å ha vært gjort til tema for lagmannsretten.
- (14) Lagmannsretten skulle likevel av eget tiltak ha vurdert om en anke inngitt tolv dager etter at påtalemyndigheten ble kjent med dommen, oppfyller vilkåret «på stedet» i straffeprosessloven § 187 andre ledd tredje punktum, idet dette er et selvstendig vilkår for fortsatt varetektsfengsling. Når dette ikke er gjort, må avgjørelsen oppheves.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)